

Pintura i cavalls a Verona

Ricard Calvo i Duran

Es veu que ja estava escrit: no acabarà l'any que el pintor no torni a Itàlia. A mitjan novembre l'han convidat a la 98a. Fieracavalli, de Verona, la qual proposta ha acceptat amb entusiasme. A Verona només hi ha estat una vegada, l'any 1980, en tornar a Milà des de Venècia: aquell dia Joan Bàez cantava a l'Arena. Justament ara, el pintor està capficat amb la figura del Veronès; pot ser un viatge ben aprofitat.

Veronès, els colors de la llibertat: "Es podrien enumerar tots els tocs de pinzell, com si fossin perles, robins, safirs, maragdes, i les més precioses joies de l'Orient", diu el venecià Boschini en parlar del luxe del seu art. El Veronès és, com indica el seu nom, nat a Verona el 1528, ciutat sotmesa aleshores a Venècia, i el seu nom de casa és Pau Caliari. El seu immens talent i la seva habilitat il·limitada, units a una profunda fe en el seu propi geni, i una total llibertat en l'enfoc de les seves obres, li permeten de conservar tota la varietat de colors del Manierisme –que menysprea el Ticià– i recórrer al valor només quan vol exaltar un color i fer-lo viure en la llum sense disminuir-ne la intensitat. Enemic de l'ombra –que tant estima el Ticià–, la transforma en clara penombra per magnificar la llum. En la pintura del "Cinquecento", Veronès és la llum, no pas obtinguda per la trampa del contrast aportada més tard pel Caravaggio (1571-1610), sinó per la magnificència del color: des d'aleshores, fins i tot un verd porta el seu nom. Amb ell, Bassano i Moroni, s'acaba el Renaixement, el qual el Veronès abandona com un gran senyor; Pau Caliari, l'aristòcrata de la pintura, mor el 1588. El "Cinquecento" l'ha vist treballar, però no l'ha comprès –recordem que el 1573 el processa la Inquisició, a la qual respon que els pintors "ens prenem les mateixes llicències que els poetes i els bojos"–, i ha de ser el "Settecento" el que li doni la major glòria. Si la pintura, a Venècia, coneix llavors una renovació és mercès al Veronès, que constitueix el seu exemple principal.

Enderiat en la recerca del Veronès, al nostre pintor li espera una decepció: sembla que a Verona no el coneguin. A la llibreria Mondadori no tenen, en el seu fitxer informàtic, notícia de cap monografia sobre aquest artista, i, segons que esbrina el pintor, si vol veure alguna cosa important d'ell haurà d'anar a Florència, Mòdena, Roma o Torí. Mai no fou tan cert allò que ningú no és profeta a la seva terra: aquí només s'estimen els Pisano. Empipat per aquest

fracàs, que a més representa una pèrdua de temps considerable, es deixa perdre la mostra del Pisanello, que es presenta aquests dies a S. Pietro Vecchio i a l'església de Sant'Anastasia.

Itàlia dels seus pecats... Llits d'Alassio, Savona, Carrara, Florència, Perusa, Assís, Roma i Mestre, coneixen la llargària i el pes del cos del pintor, ara cal veure on reposarà els seus ossos, aquests dies a Verona. L'enorme casalot que ocupa un dels costats de la Piazza Sant'Anastasia, al cor de la ciutat medieval, és al segle XIV la residència d'invitats dels prínceps Scaligeri, senyors de Verona; el Renaixement deixa testimoni del seu pas en l'ordre de la façana del falansteri, i, ja al 1882, s'hi obre el Grand Hotel Imperial Aux Deux Tours, dit avui Due Torri Hotel Baglioni, com un museu amb cambres moblades amb peces autèntiques dels segles XVIII i XIX, en quinze estils diferents. La cocteleria, el restaurant All'Aquila, i el piano-bar La Boîte, completen

Hotel "Due Torri" Verona, Itàlia.

l'oferta de restauració i de lleure de la casa. Pel que fa a posada, una visita a Verona no mereix pas menys.

El pintor, havent esmorzat, fa un tomb pel rodal de l'hotel: els antiquaris, la casa i el sepulcre de Julieta, el Palazzo della Gran Guardia, les muralles i les portes de muralla, els ponts sobre l'Adigio..., i, per fi, el descobriment. Accademia Officina d'Arte: "Guido Farina (1896-1957) Mostra per il centenario", això fa bona cara; entrem-hi! Quaranta quadres de bona factura, olis. Mides petites, des de 23x32 fins a 57x73 cm. Suports de cartró, taula i tela. Una certa dispersió, a primera vista. Catàleg. Guido pertany a aquell grup de pintors, amb Vitturi, Pigato i Zamboni, que la crítica anomena "Gruppo veronese". Actiu des de la famosa primera exposició dels "Dissidenti", a la veneciana Galleria Geri Boralevi de la plaça de sant Marc, el 1920, és present a les "Biennali" del 1924 al 1936 i del 1948 i el 1950; a la primera i segona edició de "Novecento"; deu vegades a les mostres de la Fondazione Opera Bevilacqua La Masa de Ca'Pesaro, des del 1923 al 1934; a les "Quadriennali" romanes del 1935 i el 1939, i a les biennals i col·lectives veroneses, vènetes i lombardes, així com a Atenes, 1931; París, 1937; i al "Primo Giro d'Itàlia della Pittura Contemporanea" del 1950, tot plegat fins la seva mort, a Pàdua, el 30 de desembre del 1957.

El nostre pintor n'avorreix d'altres "de recepta", amb allò que equívocament se'n diu estil propi, curts, falsos, migrats, puerils i tous: d'aquells que, vist un quadre, vistos tots. Per això el diverteix molt l'obra de Farina, fresca i lluminosa, hereva indubtable del Veronès, i les seves diferents visions, captacions, actituds i interpretacions dels temes empresos. L'encant i la ironia són presents al llarg dels seus pictogrames: homenatges a Picasso i als pintors flamencs, paisatges del camp veronès, de les vores del Garda, vistes urbanes de París, del Regents Park, referències a Cezanne, a Utrillo, a Pissarro, a Monet, a Marquet, autoretrats i retrats. "Olga in Valdona", 1926, li recorda els "Macchiaioli" del segle passat, precursors -com ho és l'escola de Barbizon del francès- de l'impressionisme italià. Pintura intel·ligent, culta, fina, elegant: si el Veronès és, al seu temps, l'aristòcrata de la pintura, Farina -un altre veronès- és avui el dandi. Ambdós tenen trets comuns, han pintat amb una total llibertat: el primer la pintura religiosa, mitològica,

d'història, i, el segon, "au plein air", i també han viscut el mateix nombre d'anys.

Després d'aquest pelegrinatge, el pintor dedicarà els dos dies i escaig que resten a fer honor al motiu que l'ha dut a la ciutat de Romeu i Julieta: el món dels cavalls. Al Viale del Lavoro, a les instal·lacions de la Fira de Verona, se celebra la fira anual del cavall que, aviat, arribarà a centenària. La noble bèstia n'és la protagonista, en totes les seves varietats: enguany es presenta a Itàlia per primera vegada el cavall bereber, provinent del nord d'Àfrica, amb el cavaller àrab i el seu vestit típic; el cavall ros de l'Alt Adigio hi és present com sempre; els cavalls dansaires de Chantilly; la bellíssima estampa del cavall espanyol; la novetat, a Verona, dels cavalls de Menorca i els seus hàbils genets; la doma hongaresa; els cavalls de la Camarga; del Jura; els carruatges; les fanfàrries dels Carabinieri; de la cavalleria italiana en uniforme de gala; el "rodeo", amb el "quart de milla", el cavall del mític Far-West americà, l'estrella d'aquesta edició de la Fieracavalli; els partits d'"Horse Ball", un nou esport entre el polo o el bàsquet; les proves hípiques d'alta escola; les gales i concursos; l'equipament; l'ambient als diferents pavellons, als "paddock"; la gentada; l'olor a serradures, a sorra mullada, a fèms i orins, que es barreja amb els sofisticats perfums de les amazones; sorolls i músiques, la guitarra de Paco de Lucía que sona quan el cavall espanyol trepitja l'arena; el Joan, el Tonet, el Gitano, el Juanma, el "signore" Messina, el "tracte"... i els pantagruèlics dinars a la "trattoria" Cin-Cin de la Via Roveggia: l'estètica, l'ètica i l'eròtica al voltant del cavall. La pluja, a bots i barrals, cada tarda, que no impedeix però l'espectacle continuï.

Amagant-se de la pluja, precisament, el pintor entra al pavelló de l'UNIRE, ens per a l'increment de les races equines italianes, on hi ha exposada la mostra "I cavalli di Leonardo", que consta de 40 cibachromes i un vídeo sobre els dibuixos de cavalls de Leonardo da Vinci que guarda la col·lecció reial de Windsor. Allí el sorprèn la similitud de l'"agrícola TPR", colossal bèstia italiana de prop de 800 kilos, amb els estudis de da Vinci. Magnífic animal que el nostre amic incorporarà al que Malraux en diu el museu imaginari, junt amb la pintura de Farina que ha descobert. Cercava el Veronès i ha trobat dues obres mestres a canvi. Déu-n'hi-do!

Avda. Rafael Casanova, 38 • 08206 SABADELL (Espanya)
Tel. (93) 726 62 22* • Fax (93) 727 00 60

MODA EN PELL I PELLETERIA

llorenç caballé

Escola Industrial, 22 pis • Tel. 725 75 59 • SABADELL

PASTISSERIA • BOMBONERIA • GRANJA
VIA MASSAGUÉ, 45 BIS - TEL. 727 34 70

GRANJA • PASTISSERIA
PASSEIG DE LA PLAÇA MAJOR, 59 - TEL. 725 79 77
08201 SABADELL